

İŞ MAHKEMELERİ KANUNU

Kanun Numarası	: 5521
Kabul Tarihi	: 30/1/1950
Yayımlandığı R.Gazete	: Tarih : 4/2/1950 Sayı : 7424
Yayımlandığı Düstur	: Tertip : 3 Cilt : 31 Sayfa : 753

Madde 1 – İş Kanununa göre işçi sayılan kimselerle (o kanunun değiştirilen ikinci maddesinin Ç, D ve E fikralarında istisna edilen işlerde çalışanlar hariç) işveren veya işveren vekilleri arasında iş akdinden veya iş Kanununa dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözülmesi ile görevli olarak lüzum görülen yerlerde iş mahkemeleri kurulur.

Bu mahkemeler:

A) (**Mülga: 18/10/2012-6356/81 md.**)

B) İşçi Sigortaları Kurumu ile sigortalılar veya yerine kaim olan hak sahipleri arasındaki uyuşmazlıklardan doğan itiraz ve davalara da bakarlar.

İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerdeki bu davalara o yerde görevlendirilecek mahkeme tarafından, temsilci üyeleri alınmaksızın, bu kanundaki esas ve usullere göre bakılır.

Fili ve hukuki imkansızlıklar dolayısıyle iş mahkemesinin toplu olarak görevini yapamadığı hallerde de yukarıda fıkra hükmü uygulanır.

(**Ek fıkra: 2/7/2012-6352/39 md.**) Birden fazla iş mahkemesi bulunan yerlerde, sosyal güvenlik hukukundan kaynaklanan davaların görüleceği iş mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenebilir.

Madde 2 – İş mahkemeleri bu iş için görevlendirilen yargıcı başkanlığında (...) (1) teşekkül eder.

(İkinci fıkra iptal: Anayasa Mah. nin 14/5/1970 tarih ve E. 1967/40, K. 1970/26 sayılı kararı ile.)

(3, 4 ve 5inci fıkralar iptal: Anayasa Mah. nin 13/4/1971 tarih ve E. 1970/63, K. 1971/38 sayılı kararı ile.)

Madde 3 – 4 – (İptal: Anayasa Mah. nin 13/4/1971 tarih ve 1970/63, K. 1971/38 sayılı kararı ile.)

Madde 5 – İş mahkemelerinde açılacak her dava, açıldığı tarihte dava olunanın Türk Medeni Kanunu gereğince ikametgahı sayılan yer mahkemesinde bakılabilcegi gibi, işçinin işini yaptığı işyeri için yetkili mahkeme de bakılabilir. Bunlara aykırı sözleşme muteber sayılmaz.

Madde 6 – (İptal: Anayasa Mah. nin 13/4/1971 tarih ve E. 1970/63, K. 1971/38 sayılı kararı ile)

Madde 7 – İş mahkemelerinde şifahi yargılama usulü uygulanır. İlk oturumda mahkeme tarafları sulha teşvik eder. Uzlaşmadıkları ve taraflar veya vekillerinden birisi gelmediği takdirde yargılamaya devam olunarak esas hakkında hükm verilir.

(1) Bu fıkranın belirlenen yerde bulunan "bir işveren temsilcisi ile bir işçi temsilcisinden" şeklindeki kısmı Anayasa Mah.nin 13/4/1971 tarih ve E. 1970/63, K.1971/38 sayılı kararı ile iptal edilmiştir.

İş Kanununun 79 uncu maddesinde yazılı uzlaşma teşebbüsünün yapılmamış olması davanın kabulüne ve görülmemesine mani teşkil etmez.

(Ek: 10/9/2014 – 6552/64 md.) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile diğer sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklarda, hizmet akdine tabi çalışmaları nedeniyle zorunlu sigortalılık sürelerinin tespiti talepleri hariç olmak üzere, dava açılmadan önce Sosyal Güvenlik Kurumuna müracaat edilmesi zorunludur. Diğer kanunlarda öngörülen süreler saklı kalmak kaydıyla yapılan müracaata almış gün içinde Kurumca cevap verilmeme talep reddedilmiş sayılır. Kuruma karşı dava açılabilmesi için taleplerin reddedilmesi veya reddedilmiş sayılması şarttır. Kuruma başvuruda geçirilecek süre zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin hesaplanması dikkate alınmaz.

(Ek: 10/9/2014 – 6552/64 md.) Hizmet akdine tabi çalışmaları nedeniyle zorunlu sigortalılık sürelerinin tespiti talebi ile işveren aleyhine açılan davalarda, dava Kuruma resen ihbar edilir. İhbar üzerine davaya davali yanında ferî müdafih olarak katılan Kurum, yanında katıldığı taraf başvurmasa dâhi kanun yoluna başvurabilir. Kurum, yargılama sonucu verilecek kararı kesinleşikten sonra uygulamakla yükümlüdür.

Madde 8 – (Değişik: 2/3/2005-5308/1 md.)⁽¹⁾

İş mahkemelerince verilen nihaî kararlara karşı istinaf yoluna başvurulabilir. Şu kadar ki, para ile değerlendirilememeyen dava ve işler hakkındaki kararlar hariç, miktar veya değeri üç bin Türk lirasını geçmeyen davalar hakkındaki nihaî kararlar kesindir.⁽¹⁾

İstinaf yoluna başvuru süresi, karar yüze karşı verilmişse nihaî kararın taraflara tefhimî, yokluklarında verilmiş ise tebliğ tarihinden itibaren sekiz gündür.

Bölge adliye mahkemesinin para ile değerlendirilememeyen dava ve işler hakkındaki kararları ile miktar veya değeri kırk bin Türk lirasını geçen davalar hakkındaki nihaî kararlara karşı tebliğ tarihinden başlayarak sekiz gün içinde temyiz yoluna başvurulabilir.⁽¹⁾

Kanun yoluna başvurulan kararlar, bölge adliye mahkemesi ve Yargıtayca iki ay içinde karara bağlanır.

(Değişik beşinci fıkra: 24/11/2016-6763/5 md.) Birinci ve üçüncü fıkralardaki parasal sınırlar her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırlar; o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığında her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların on Türk lirasını aşmayan kısımları dikkate alınmaz. Parasal sınırların uygulanmasında hükmün verildiği tarihteki miktar esas alınır.

(1) 24/11/2016 tarihli ve 6763 sayılı Kanunun 5inci maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasında yer alan “bin lirayı” ibaresi “üç bin Türk lirasını” şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan “beşbin lirayı” ibaresi “kırk bin Türk lirasını” şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 9 – İş mahkemelerinin çalışma zamanları ihtiyaca göre haftanın münasip günleri ve iş bakımından günün münasip saatleri nazara alınarak Adalet Bakanlığına tesbit olunur.

Madde 10 – İş Kanununun uygulanması ile görevli olan idari merciler, kendilerine yapılan müracaatları 15 gün içinde idari yoldan neticelendiremedikleri ve iş mahkemelerinin görevi içinde gördükleri takdirde bu hususa dair olan evrak ve belgeleri yetkili iş mahkemesine tevdi ederler. Mahkeme, re'sen gün tayin ederek tarafları davet ve müracaat sahibinin davacı olduğunu tesbitten ve zabitnameye imzasını aldıktan sonra bu kanundaki esas ve usullere göre davayı görerek kararını verir. İdari merciin bu yoldaki tevdii mahkemenin göreve mütaallik kararını takyit etmez.

Madde 11 – (Birinci fıkra mülga: 21/11/1980-2345/3 md.)

(Ek: 12/11/1980 – 2339/1 md.) Türkçe bilmeyen yabancı uyruklu kişilerin taraf oldukları iş davalarında mahkemece çağırılacak tercüman ve mütercim ücreti, mütekabiliyet şartı ile Devlet Hazinesinden karşılaşır.

Madde 12 – 14 – (İptal: Anayasa Mah. nin 13/4/1971 tarih ve E. 1970/63, K. 1971/38 sayılı kararı ile.)

Madde 15 – Bu Kanunda sarahat bulunmamış hallerde Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümleri uygulanır.

Madde 16 – İş kazalarıyla meslek hastalıkları ve Analik Sigortaları hakkındaki 4772 sayılı kanunun 67 nci ve İhtiyaçlı Sigortası hakkındaki 5417 sayılı kanunun 38 inci maddelerinin ikinci fıkraları hükümleri kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1- (Ek: 2/3/2005-5308/2 md.)

Bölge adliye mahkemelerinin, 26.9.2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlı Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun geçici 2 nci maddesi uyarınca Resmî Gazetede ilân edilecek görevde başlama tarihinden önce verilen kararlar hakkında yapılan temyiz başvuruları, kesinleşinceye kadar Yargıtay tarafından sonuçlandırılır. Bu kararlar hakkında İş Mahkemeleri Kanununun bu Kanunla yapılan değişiklikten önceki temyize ilişkin hükümleri uygulanır.

Geçici Madde 2- (Ek: 2/7/2012-6352/40 md.)

Bölge adliye mahkemelerinin, 5235 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi uyarınca Resmî Gazete'de ilan edilecek görevde başlama tarihine kadar, Yargıtayın bozma kararlarına karşı verilen direnme kararının temyizi halinde dava dosyası, önce kararı veren daireye gönderilir. Direnme kararları daireler tarafından öncelikle incelenir. Kararı veren daire, direnmeyi yerinde görürse kararı düzeltir; yerinde görmezse talebi on gün içinde Yargıtay Hukuk Genel Kuruluna iletir.

Madde 17 – Bu Kanun yayımı tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girer.

Madde 18 – Bu Kanunu Adalet ve Çalışma Bakanları yürütür.

**5521 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN
MEVZUATIN VEYA ANAYASA MAHKEMESİ TARAFINDAN İPTAL EDİLEN HÜKÜMLERİN
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ
GÖSTERİR LİSTE**

Değiştiren Kanunun/KHK'nın/ İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	5521 sayılı Kanunun değişen veya iptal edilen maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
931	-	12/8/1967
2339	-	14/11/1980
2345	Bu Kanuna ilişkin hükümler Harçın konusuna yeni giren yıllık harçlar ile miktarları artırılan yıllık harçlar.	1/12/1980 1/1/1981
5308 ⁽¹⁾	8 ve Geçici Madde 1	1/4/2005
6352	1, Geçici Madde 2	5/7/2012
6356	1	7/11/2012
6552	7	11/9/2014
6763	8	2/12/2016

(1) Bu Kanunun yürürlük tarihi 31/3/2005 tarihli ve 5328 sayılı Kanunun Geçici 1'inci maddesiyle "1 Haziran 2005" şeklinde değiştirilmiştir.